

УДК 94:327(477+4)

Володіна М.О., канд. іст. наук,
Крапівін О.В., канд. іст. наук, проф.

Донецький національний університет, м. До-
нецьк, Україна, e-mail: marmazovaolga@gmail.com

УЧАСТЬ УКРАЇНСЬКИХ МИРОТВОРЧИХ СИЛ У ВРЕГУЛЮВАННІ КОНФЛІКТІВ НА ТЕРЕНАХ КОЛИШНЬОЇ ЮГОСЛАВІЇ

Volodina M.O., Cand. Sc. (Hist.),
Krapivin O.V., Cand. Sc. (Hist.), Prof.

Donetsk National University, Donetsk, Ukraine,
e-mail: marmazovaolga@gmail.com

UKRAINIAN PEACEKEEPING FORCES AND THE SETTLEMENT OF THE CONFLICT IN FORMER YUGOSLAVIA

***Мета.** Розглянути та проаналізувати участь українських миротворчих сил під час уре-
гулювання конфліктів у регіонах колишньої Югославії, заселених албанцями, приділяючи особ-
ливу увагу миротворчим зусиллям українських військових і дипломатів стабілізувати напруже-
ну ситуацію в Косовському краї.*

***Методологічна основа.** Авторами використано метод комплексного підходу до істо-
ричного та політологічного матеріалу, який дозволяє поєднати різні засоби дослідження: хро-
нологічний, порівняльно-історичний, структурно-систематичний, аналітичний, статистич-
ний, не порушуючи принципів об'єктивного пізнання та тенденцій історичного розвитку.*

***Результати.** Встановити рівень доцільності участі підрозділів Збройних Сил України
в миротворчих операціях під егідою ООН та ОБСЄ.*

***Наукова новизна.** Обмеженість дослідження обумовлена тим, що було розглянуто ми-
ротворчу діяльність військового контингенту України з метою ознайомлення з досвідом орга-
нізації та дій армій інших держав, проаналізовано практичні навички, набуті в бойових умо-
вах, розглянуто можливості сприяння зміцненню взаємовідносин між військовослужбовцями
різних країн для створення своєрідного клімату довіри та військового братерства.*

***Практична значущість.** Результати дослідження можуть бути використані в науко-
во-дослідній діяльності для подальшого дослідження цієї проблематики.*

***Ключові слова:** Україна, миротворчі сили, війна в Югославії, косовські албанці, Косово.*

Актуальність теми дослідження. Українська держава, незважаючи на низку труднощів об'єктивного і суб'єктивного характеру, протягом останніх двох десятиріч робила посильний внесок у розв'язання глибокої кризи на теренах колишньої Югославії. Відсутність будь-якої упередженості з боку України до учасників конфліктів дає підстави сподіватися на більш вагомні результати її діяльності. Позиція України щодо врегулювання югославської кризи залишається незмінною, а саме лише шляхом переговорів, довгострокових компромісів можна досягти миру та стабільності в Балканському регіоні.

На сьогодні у Балканському регіоні залишається політична напруженість, тривають міжетнічні суперечки, хоча й вважають, що політична та конфліктогенна ситуація на Балканському півострові зараз характеризується переважною латентністю основних процесів. Зокрема, це стосується питань визначення статусу Косова та врегулювання інших регіональних протистоянь.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На жаль, в академічному середовищі досі немає чіткого визначення того, що таке косовська криза і які наслідки від неї мають народи колишньої Югославії, незважаючи на те, що в науковій літературі є дуже багато праць з цієї тематики [1]. Чимало робіт є з теми, яка розглядається в нашій статті [2]. Однак потреба нових досліджень ще актуальна.

Мета статті – розкрити суть питання про зусилля українських миротворців у врегулюванні конфліктів у регіонах компактного заселення косоварів.

Виклад основного матеріалу. Ураховуючи геополітичне становище в Європі та світі на момент розпаду світової соціалістичної системи, а також власні військово-політичні можливості, Україна не могла не відреагувати на конфлікти та ворожнечу, які спалахнули на території Балканського півострову.

Протягом двох десятиріч існування незалежних південнослов'янських держав українські миротворці від імені держави брали участь у розв'язанні балканської кризи. Також Україна докладала дипломатичних зусиль для врегулювання конфліктів у регіоні, сприяння припиненню бомбардувань і введенню багатонаціональних сил.

Згідно з постановами Верховної Ради та відповідно до статті 2 Закону України «Про Збройні Сили України» українські підрозділи, починаючи з липня 1992 р., брали участь у реалізації миротворчих операцій у кількох регіонах планети на постійній основі. При цьому центром реалізації миротворчих можливостей держави обґрунтовано вважається територія колишньої СФРЮ [3]. Миротворча участь була започаткована місією в Хорватії, згодом – у Боснії і Герцеговині – у складі багатонаціональних сил під прапором ООН, а потім – у складі IFOR (SFOR).

Постанови Верховної Ради України «Про участь батальйону Збройних Сил України в миротворчих силах Об'єднаних Націй у зонах конфліктів на території колишньої Югославії» від 3 липня 1992 р. та «Про збільшення чисельності батальйону Збройних Сил України в Миротворчих Силах ООН на території колишньої Югославії та надсилку групи військових спостерігачів» від 19 листопада 1993 р. створили правову основу для формування українського контингенту миротворчих сил у складі 1220 військовослужбовців, який складався з двох окремих спеціальних батальйонів (60 і 240 осіб), групи офіцерів штабних структур миротворчих сил ООН (оперативна група у складі 63 осіб), підрозділу військової поліції (20 осіб) і групи військових спостерігачів ООН (10 офіцерів) [4].

Перед українськими підрозділами було поставлено такі завдання:

- охорона та забезпечення безпеки району розташування;
- супроводження конвоїв з гуманітарною допомогою цивільному населенню;
- забезпечення ремонту системи електро- і водопостачання міста;
- патрулювання зони, вільної від важкої зброї ворогуючих сторін;
- проведення операцій по роз'єднанню конфліктуючих сторін в окремих районах.

Відповідно до запиту Секретаріату ООН і на підставі директиви Міністра оборони України від 17 травня 1995 р. було сформовано 15-й окремий спеціальний вертолітний загін у складі 5 вертольотів, 110 військовослужбовців, відповідної техніки і озброєння, який було відправлено на територію Хорватії 29 червня 1995 р. Станом на 1 липня 1995 р. чисельність особового складу українського контингенту миротворчих сил ООН у колишній СФРЮ досягла максимального значення – 1293 військовослужбовці [5].

У вересні-грудні того ж року відбулося скорочення загальної кількості миротворчих підрозділів під прапором України, скорочення посад штабних офіцерів, військових поліцейських і військових спостерігачів. 20 грудня 1995 р. миротворчі сили ООН завершили виконання миротворчої місії в колишній Югославії.

Під час виконання миротворчих місій українські формування брали участь не тільки у воєнних акціях, але й надавали різноманітну допомогу та сприяння гуманітарного характеру.

Український миротворчий контингент забезпечував проведення конвоїв з вантажами гуманітарної допомоги місцевому населенню, сприяв припиненню бойових дій та нормалізації ситуації, здійснював патрулювання в зонах відповідальності. Загалом за

цей період у складі миротворчої місії ООН у Югославії (UNPROFOR) пройшли службу майже 6,5 тисяч українських військових.

Процеси розпаду Югославії як держави та численні збройні конфлікти позначалися на перебігу історичних та політичних подій усіх колишніх республік, а також дезінтеграційних зрушень, які відбувалися після цього.

Ще одним відлунням розпаду Югославії стало визначення приналежності півострова Превлака між Чорногорією та Хорватією. Питання є нагальним, адже країна, яка володіє півостровом, контролює Бококоторську бухту. Із січня 1996 р. по грудень 2002 р. тут діяла «Місія ООН на півострові Превлака». Штаб-квартира Місії була розташована в м. Дубровник (Хорватія). На підставі постанови Верховної Ради України від 19 листоп.1993 № 3626-ХІІ на півострові працювали двоє військових спостерігачів, які мали спостерігати за активністю ВМФ СРЮ у Превлацькій затоці, відсутністю військ і важкого озброєння хорватської та югославської армій у демілітаризованій зоні та активністю поліції в зоні відповідальності [5].

Побоювання з приводу «вулканічного» стану подій у регіоні підштовхувало до застосування превентивних місій. Однією з таких місій, у яких взяла участь Україна, стала «Місія ООН превентивного розгортання в Македонії (МООНПРМ/UNPREDER)» у червні 1995 р. – березні 1999 р., під час якої основними завданнями для формувань стали контролювання прикордонних районів країни та інформування керівництва Місії про будь-які події, здатні підірвати стабільність у регіоні.

У листопаді-грудні 1999 р. 240-й окремий спеціальний батальйон Збройних Сил України був передислокований в Україну. Рішення щодо його повернення на Батьківщину було прийняте у зв'язку з досягненням достатньої стабільності у Боснії і Герцеговині та скороченням багатонаціональних сил КФОР з 30 до 20 тисяч військовослужбовців.

За останні півроку в зоні відповідальності укрбату не було зафіксовано жодної міжнародної сутички, тривало відновлення населених пунктів. Свою миротворчу місію в цій балканській країні він виконав повністю, проте нові суперечки довго чекати на них не примусили.

У вересні 1999 р. – липні 2000 р. у складі «Міжнародних сил з підтримки миру в Косовому – КФОР» діяла 37-ма окрема спеціальна рота в кількості 108 осіб. Основними завданнями були: патрулювання зони відповідальності; чергування на блокпостах; супроводження конвоїв та сербського населення через «албанську» територію.

У грудні 2002 – липні 2003 р. сюди ж було призначено 92-гу окрему аеромобільну роту (119 осіб) і 11-й окремий інженерний взвод (30 осіб), які мали супроводжувати колони, патрулювати та підтримувати порядок у зоні відповідальності, здійснювати інженерну розвідку місцевості, забезпечувати мобільність і безпеку (БЕЛУКРОКОС), шукати та знешкоджувати вибухонебезпечні пристрої на шляхах проходження колон, маркувати мінні поля, а крім усього, виконувати будівельні роботи та надавати гуманітарну допомогу.

Дії українського миротворчого контингенту в Косовому, започатковані у 1999 р., являють собою не лише нову сторінку зовнішньополітичної (у тому числі силової) активності України. Формування й використання КFOR за участю Києва – додаткова можливість коригування військової могутності держави відповідно до акцентів європейської геополітики [6].

Міжнародне врегулювання косовської проблеми зафіксувало й істотний недолік українських силових структур. Міжнародна поліція ООН (UNMIK), склад якої нараховує 1800 чоловік з 42 країн з перспективою збільшення їх кількості до 4800, мінімальною мірою представлена українськими міліціонерами, яких на початок 2000 р. налічувалось лише близько тридцяти. Головною причиною недоукомплектованості UNMIK

представниками України є незадовільне володіння англійською мовою абсолютною більшістю українського офіцерського корпусу безвідносно до відомчої належності [7].

Варто також звернути увагу на полярне позиціонування вищих гілок влади в Україні з приводу косовських подій. 24 березня 1999 р. Президент України, перебуваючи з офіційним державним візитом у Швеції, заявив, що Україна виступає за мирне врегулювання конфлікту в Косовому й визнає застосування бомбових ударів лише у випадку їх легалізації рішенням Ради Безпеки ООН: «Те, що бомбові удари НАТО могли розпочатися без відповідного рішення Ради Безпеки..., ставить під сумнів авторитет цієї організації (РБ ООН) як міжнародного миротворця». 25 березня Л. Кучма у телефонній розмові з Прем'єр-міністром Канади Ж.-Л. Кретьєном обговорив можливість посередницької участі України в урегулюванні балканського конфлікту. Одночасно Президент України відкинув припущення щодо відновлення в Європі нової «лінії розколу» і автоматичного віднесення України до «буферної зони» між Заходом і Російською Федерацією, яка рішуче засудила ініційовану НАТО військову кампанію проти Сербії. Одночасно міністри закордонних справ України і Росії Б. Тарасюк та І. Іванов оприлюднили спільну позицію очолюваних ними зовнішньополітичних відомств щодо негайного припинення бомбардувань Югославії, поновлення переговорного процесу й розв'язання проблеми Косова політичним шляхом. При цьому Б. Тарасюк повідомив, що Україна продовжуватиме співробітництво з НАТО [7].

Проте не менш значним, а в окремих моментах і більш резонансним фрагментом політичної реакції України на події в СРЮ стала позиція українського парламенту. 24 березня Верховна Рада України 278 голосами прийняла узгоджений варіант заяви щодо агресивних дій Альянсу. Верховна Рада «розцінює ці дії НАТО як агресію проти суверенної держави, що можуть призвести до ескалації великомасштабного військового конфлікту». Український парламент закликав всі сторони конфлікту вжити максимальних заходів до продовження миротворчого процесу, а також поставив вимогу перед керівництвом НАТО і США відмовитися від використання військової сили для розв'язання проблеми Косово, що є внутрішньою справою Республіки Югославії. В цей же день 241 народний депутат України проголосував за постанову парламенту, яка запропонувала Кабінетові міністрів України внести на розгляд Верховної Ради законопроект про скасування рішень і денонсацію зобов'язань України щодо її статусу як без'ядерної держави. Обговорюючи заяву та постанову, представники лівих партій (насамперед, комуністи і прогресивні соціалісти) наполягали взагалі розірвати дипломатичні й економічні відносини із США та в разі потреби надати Югославії військову допомогу.

26 березня Міністр закордонних справ України Б. Тарасюк, виступаючи з трибуни Верховної Ради, вкотре підтвердив, що Україна не ставить за мету приєднання до НАТО, але «нині найбільш політично виваженим для нашої держави рішенням є співробітництво з Альянсом, приєднання України до організації «Партнерство заради миру» та підписання документа про особливе партнерство з НАТО». Аналогічну позицію на цьому ж засіданні парламенту обстоювали Міністр оборони України О. Кузьмук та Секретар Ради національної безпеки і оборони при Президентові України В. Горбулін. Протилежність суджень і взаємовиключеність позицій представників верхнього ешелону влади України щодо ставлення до НАТО в умовах війни на Балканах не могли не зафіксувати національні мас-медіа, що в умовах функціонування глобальних інформаційних систем негативно впливає на міжнародний авторитет Української держави: «...Ніщо не змогло б так сконсолідувати ліве крило українського парламенту, як це зробили непродумані, поспішні дії США і НАТО. Прихильники розвитку співробітництва з цим потужним альянсом опинились у невиправдано принизливому становищі. Депутати ... вимагали відставки міністрів закордонних справ і оборони, секретаря Ради національної безпеки та оборони, відкликання послів, припинення будь-яких навчань за

участю НАТО на території України, закликали Президента відмінити державну програму співробітництва з Альянсом і навіть відмовитися від без'ядерного статусу» [7].

23 квітня Верховна Рада України більшістю голосів прийняла Постанову «Щодо відносин України і Організації Північноатлантичного договору (НАТО)», яка стала своєрідним підсумком парламентських діалогів з приводу антисербських акцій Альянсу. Постанова констатує фактичне відсторонення парламенту від формування курсу на співробітництво із системами регіональної, загальноєвропейської і універсальної безпеки, у тому числі і з блоком НАТО.

У грудні 1998 р. – березні 2001 р. українські формування знову були задіяні у розв'язанні проблем щодо Косова, на цей раз у складі «Місії ОБСЄ з верифікації у Косовому». 23 військові спостерігачі від України відповідали за встановлення зв'язку із владою Югославії, Сербії та, якщо виникне необхідність, іншими органами влади, політичними партіями й іншими організаціями Косова, а також акредитованими міжнародними і неурядовими організаціями для сприяння виконанню своїх обов'язків. За результатами дій було складено доповідь про стан справ у регіоні Постійному представництву ОБСЄ.

Із 1995 по 1999 р. 240-й окремий спеціальний батальйон чисельністю 400 військовослужбовців виконував завдання на території Боснії та Герцеговини у складі Сил Виконання Угоди (IFOR) та Сил Стабілізації (SFOR) під егідою НАТО. Під час перебування в Боснії і Герцеговині українські миротворці, окрім виконання безпосередніх завдань, брали участь у відбудові, реконструкції та відновленні лікарень і шкіл, ремонті доріг, ліній електромереж, роздачі їжі сиротам і дітям, наданні медичної допомоги місцевому населенню тощо. За чотири роки близько 2800 військовослужбовців Збройних Сил України взяли участь у зазначеній Місії.

Українські миротворці також брали участь у миротворчій місії в Косовому в складі сил КФОР, а саме у спільному українсько-польському батальйоні. Загалом у миротворчих місіях в Югославії взяли участь близько 14 тисяч українських військовослужбовців, 21 з яких загинули.

З метою врегулювання конфліктних ситуацій і встановлення миру на вищезгаданих територіях ООН сформулювала перелік стандартів щодо забезпечення прав людини, організації демократичних інституцій, збереження й розвитку етнічної толерантності та забезпечення верховенства закону.

Наголошувалося, що початок переговорів щодо остаточного статусу Косова залежатиме від досягнення провінцією цих стандартів. Слід зазначити, що Європа розуміє й небезпеку, яка може виникнути в разі проголошення його незалежності. Це здатне створити прецедент і викликати невігідну для ЄС реакцію в інших регіонах, де Брюссель має свої зовнішньополітичні та безпекові інтереси. Передусім ідеться про Придністровську Молдавську Республіку, Нагірний Карабах, Абхазію, Південну Осетію.

Боснія й Герцеговина мають серйозно розпочати здійснення економічних реформ. Реформування насамперед означатиме створення єдиного економічного простору з єдиною системою оподаткування, надання фінансових послуг, розроблення стандартів і нормативних положень. Це також означає боротьбу з корупцією та створення сприятливого інвестиційного клімату для залучення іноземного капіталу в економіку Боснії і Герцеговини.

Прозахідний уряд Чорногорії ініціював референдум про вихід зі складу Сербії та Чорногорії. Згідно з результатами референдуму, за незалежність Чорногорії висловилися близько 55,5% громадян, які проголосували. Югославія остаточно припинила існування з виходом із союзу Чорногорії 3 червня 2006 р. [8].

Повідомлень про порушення під час виборів ні від спостерігачів, ні від сербів, ні від представників опозиції не надходило. Варто зазначити, що де-факто Подгориця вже

протягом кількох останніх років користувалася більшістю атрибутів суверенної країни, а саме проводила самостійну внутрішню та економічну політику, здійснювала відмінну від Белграда зовнішню політику, активно співпрацювала з Євросоюзом, офіційною грошовою одиницею мала євро (а не динар, як у Сербії). Більшість держав Європи, зокрема Україна, визнали результати референдуму й привітали вибір чорногорців.

Країни зазначеного регіону одноставно висловлювали бажання входження до європейської інтеграції. Одночасно з активізацією європейської інтеграції країн регіону та зростанням уваги до Балкан із боку ЄС посилюється тут і роль НАТО та США. За підтримки Вашингтона Македонія, Албанія і Хорватія поглиблювали євроатлантичне співробітництво й інтеграцію до Північноатлантичного альянсу.

За програмою CARDS (Community Assistance for Reconstruction, Democratization and Stabilization) балканські країни поступово отримували грошову допомогу в розмірі 4,65 млрд. євро, що мало сприяти та підтримувати демократичні, економічні та інституційні реформи. 1 травня 2004 р. під час першої частини п'ятого розширення до ЄС приєдналася Словенія, 1 січня 2007 р. – Болгарія (частина друга), а під час шостого розширення – Хорватія (1 липня 2013 р.). Зазначимо, що приєднання відбулося за наявності з боку цих країн багатьох порушень прийнятих у ЄС правових, економічних та інших норм і стандартів, які мали б демонструвати країни-члени. Вважаємо, що навіть за цих обставин для України такий досвід може виявитися цінним [8].

На сьогодні Македонія, Сербія та Чорногорія мають статус офіційних кандидатів, а Албанія є країною, яка подала заяву на вступ до ЄС. У поточній ситуації країнами, які залишаються без заяви на вступ, є Косово та Боснія і Герцеговина.

Висновки. Отже, слід зазначити, що всі дипломатичні зусилля України на Балканах підпорядковані її економічним і політичним інтересам, які зумовлені географічною близькістю, тісними історичними зв'язками, спільністю культурних традицій, на решті сталими торговельно-економічними відносинами.

Не останнім наслідком балканських подій стало поступове накопичення в Україні впродовж 1990-х рр. 10-тисячного контингенту экс-миротворців, унікальність реального бойового досвіду яких може бути ефективно використана державою у майбутньому.

Однак Україна, яка сьогодні лишається об'єктом світової політики, навряд чи зможе проводити більш активну політику у балканському регіоні. Головною причиною цього є складне економічне становище країни, її дуже низька міжнародна конкурентоспроможність.

Таким чином, участь підрозділів Збройних Сил України в миротворчих операціях під егідою ООН і ОБСЄ є доцільною та корисною, оскільки дає можливість ознайомитися з досвідом інших держав у галузі оборонного планування та реформування збройних сил, набути досвіду спільних дій з силами НАТО та партнерів у ході миротворчих операцій, підвищити міжнародний авторитет Збройних Сил України, сприяти зміцненню миру та стабільності в Європі.

Додати можна й те, що миротворча діяльність військового контингенту України дозволяє акумулювати досвід урегулювання збройних конфліктів, сприяти зміцненню взаємовідносин між військовослужбовцями різних країн, створюючи своєрідний клімат довіри та військового братерства (у Сараєво було проведено миротворчих операцій одночасно покладалось на військовиків України, Канади, Норвегії, Росії, Франції, Єгипту). З іншого боку, відбулося використання дуже обмежених військових можливостей України з метою налагодження системи узгоджених і збалансованих військово-політичних контактів із розвиненими країнами-лідерами.

Українська держава, незважаючи на низку труднощів об'єктивного і суб'єктивного характеру, протягом останніх десяти років робила посильний внесок у розв'язання

глибокої кризи на теренах колишньої Югославії. Відсутність будь-якої упередженості з боку України до учасників конфліктів дає підстави сподіватися на більш вагомий результат її діяльності. Позиція України щодо врегулювання югославської кризи залишається незмінною, а саме лише шляхом переговорів, довгострокових компромісів можна досягти миру та стабільності в Балканському регіоні.

Список літератури / References:

1. Литвин В.М. Україна на межі тисячоліть (1991-2000) / В.М. Литвин. – К., 2000; Чекаленко Л.Д. Зовнішня політика України: підруч. // Л.Д. Чекаленко. – К.: Кондор, 2009; Международная и европейская безопасность и Украина. – Донецк, 2008; Зовнішня політика країн Центральної та Східної Європи / За ред. О.В. Крапівина. – Донецьк, 2012; Гуськова Е.Ю. История югославского кризиса (1990-2000) / Е.Ю. Гуськова. – М., 2001.
Lytvyn, V.M. (2000), *Ukraine na mezhi tysyacholit (1991-2000)* [Ukraine on verge of millenniums (1999-2000)], Kiev, Ukraine; Chekalenko, L.D. (2009), *Zovnishnia polityka Ukrainy* [Foreign policy of Ukraine], Kondor, Kiev, Ukraine; *Mezhdunarodnaia i yevropeyskaya bezopasnost i Ukraina* [International and European safety and Ukraine] (2008), Donetsk, Ukraine; Krapivin, O.V. (2012), *Zovnishnia politika krain Tsentralnoi ta Skhidnoi Yevropy* [Foreign policy of countries of Central and East Europe], Donetsk, Ukraine; Guskova, Ye.Yu. (2001), *Istoriya yugoslavskogo krizisa (1990-2000)* [History of the Yugoslavian crisis (1990-2000)], Moscow, Russia.
2. Комарова Л.В. Миротворчі операції міжнародних організацій та участь в них України (1992-2007): дис. ... канд. іст. наук: 07.00.02 / Л.В. Комарова. – Донецьк, 2009; Тодоров І.Я. Позиція України щодо врегулювання югославської кризи (90-ті роки ХХ ст.) / І.Я. Тодоров // Проблеми слов'янознавства. – 2003. – Вип. 55; Rodman P. Fallout from Kosovo / P. Rodman // Foreign Affairs. – 1999. – July / August; Клинтон Б. Моя жизнь / Б. Клинтон. – М., 2005; Черногор Я.А. Миротворча діяльність України: здобутки та перспективи / Я.А. Черногор // Україна в Європі: контекст міжнародних відносин. – К., 2011.
Komarova, L.V. (2009), "Peacemaking operations of international organizations and participation in them of Ukraine (1992-2007)", Ph.D. dissertation, World history, Donetsk, Ukraine; Todorov, I.Ya. (2003), "Position of Ukraine in relation to the settlement of the Yugoslavian crisis (90th of XX century)", *Problemy slovyanoznavstva*, Issue 55; Rodman, P. (1999), "Fallout from Kosovo", *Foreign Affairs*, July / August; Clinton, B. (2005), *Moya zhizn* [My life], Moscow, Russia; Chernogor, Ya.A. (2011), "Peacemaking activity of Ukraine: achievements and prospects", *Ukraina v Yevropi: kontekst mizhnarodnykh vidnosyn*, Kiev, Ukraine.
3. Слабінський А. Позиціонування України в світових конфліктах крізь призму миротворчої діяльності: досвід 1992-2001 рр. (політико-правовий аналіз) (експертний звіт № 1) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukraine-ir.narod.ru/experts/groups/conflicts/peace_operations.htm>.
Slabinskyi, A. "Keeping of Ukraine in world conflicts through the prism of peacemaking activity: experience 1992-2001 (political and legal analysis) (expert report no.1)", available at: http://ukraine-ir.narod.ru/experts/groups/conflicts/peace_operations.htm.
4. Тодоров І.Я. Позиція України щодо врегулювання югославської кризи (90-ті роки ХХ ст.) / І.Я. Тодоров // Проблеми слов'янознавства. – 2003. – Вип. 55.
Todorov, I.Ya. (2003), "Position of Ukraine is in relation to the settlement of the Yugoslavian crisis (90th of XX century)", *Problemy slovyanoznavstva*, Issue 55.

5. Історія участі Збройних Сил України в операціях з підтримання миру та безпеки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://www.mil.gov.ua/index.php/index.php?part=peacekeeping&lang=ua&sub=history>>. “History of participation of Military Powers of Ukraine in operations from maintenance of the peace and safety”, available at: www.mil.gov.ua/index.php/index.php?part=peacekeeping&lang=ua&sub=history.
6. Шилова А. Політика України у військово-політичній кризі на Балканах (1991-1995 рр.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://vuzlib.com/content/view/1253/52>>. Shylova, A. “A policy of Ukraine is in a military-political crisis on Balkan (1991-1995)”, available at: <http://vuzlib.com/content/view/1253/52>.
7. Слабінський А. Позичювання України в світових конфліктах крізь призму миротворчої діяльності: досвід 1992-2001 рр. (політико-правовий аналіз) (Експертний звіт № 1) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukraine-ir.narod.ru/experts/groups/conflicts/peace_operations.htm>. Slabinskyi, A. “Keeping of Ukraine in world conflicts through the prism of peacemaking activity: experience 1992-2001 (political and legal analysis) (Expert report no. 1)”, available at: http://ukraine-ir.narod.ru/experts/groups/conflicts/peace_operations.htm.
8. Павлюк Т.В. Еволюція політики ЄС щодо країн Західних Балкан [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/slv/2011_12/st50.pdf>. Pavliuk, T.V. “An evolution of policy of EU in relation to the countries of Western Balkan”, available at: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/slv/2011_12/st50.pdf.

Цель. Рассмотреть и проанализировать участие украинских миротворческих сил при урегулировании конфликтов в тех регионах бывшей Югославии, что были заселены албанцами, уделяя особое внимание миротворческим усилиям украинских военных и дипломатов по стабилизации напряженной ситуации в Косовском крае.

Методика. Авторами использован метод комплексного подхода к историческому и политологическому материалу, который позволяет совместить различные методы исследования: хронологический, сравнительно-исторический, структурно-систематический, аналитический, статистический, не нарушая принципов объективного познания тенденций исторического развития.

Результаты. Установить уровень целесообразности участия подразделений Вооруженных Сил Украины в миротворческих операциях под эгидой ООН и ОБСЕ.

Научная новизна. Ограниченность исследования обусловлена тем, что была рассмотрена миротворческая деятельность военного контингента Украины для ознакомления с опытом организаций и действий армий других государств, проанализированы практические навыки, полученные в боевых условиях, рассмотрены возможности содействия укреплению взаимоотношений между военнослужащими разных стран для создания своеобразного климата доверия и военного братства.

Практическая значимость. Результаты исследования могут быть использованы в научно-исследовательской деятельности при дальнейшем исследовании данной проблематики.

Ключевые слова: Украина, миротворческие силы, война в Югославии, косовские албанцы, Косово.

Objective. Examine and analyze the participation of the Ukrainian peacekeeping forces in resolving of conflicts in the regions of the former Yugoslavia, which were inhabited by Albanians, focusing on peacekeeping efforts of the Ukrainian military and diplomats to stabilize the tense situation in the Kosovo.

Methods. The authors used the method of an integrated approach to the historical and political material, which allows combining different research methods: chronological, comparative histori-

cal, structural and systematic, analytical, statistical, without violating the principles of objective knowledge of the historical development trends.

Results. *Establish the level of expediency of participation of units of the Ukrainian Armed Forces units in peacekeeping operations under the auspices of the UN and OSCE.*

Originality. *Limitations of the study is caused by the fact that has been considered peacekeeping activity of Ukrainian military contingent in order to study the experience of organizations and actions of other states armies, analyzed the size of the obtained skills in combat conditions, considered the possibilities help strengthen relations between military from different countries, for creating a sort of trusting climate and military brotherhood.*

Practical importance. *The results can be used in scientific research in the further study of this problem.*

Key words: *Ukraine, peacekeeping forces, the war in Yugoslavia, Kosovo Albanians, Kosovo.*

Рекомендовано до публікації канд. істор. наук
Бігун Г.С. Дата надходження рукопису
04.02.2014 р.